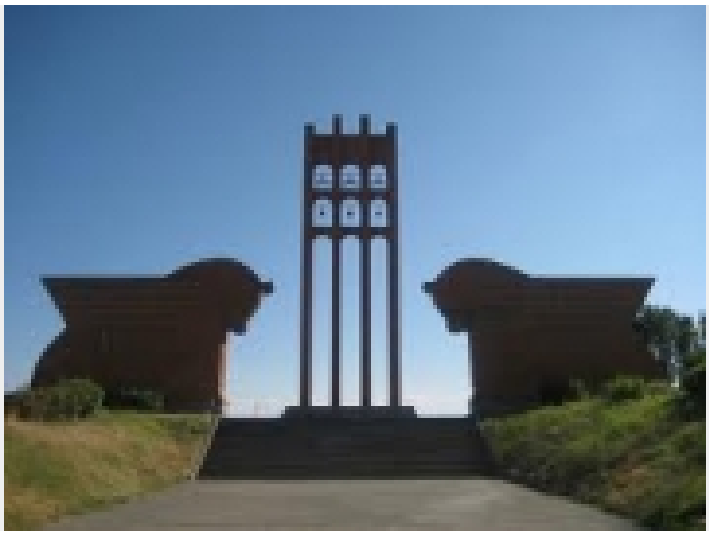
WINDS OF CHANGE

Posted on November 3, 2012 by Keghart

Category: Opinions

Dr. Zareh Ouzounian, Toronto, 2 November 2012

> *Dr. Ouzounian's article is published as **guest editorial**. **Ed.***

Many thought this could never happen.

Yet we all WANTED this to happen.

The winds of change are finally blowing in Armenia.

The pre-independence years and the initial following years saw an Armenian people energized by statehood, excited by independence, and full of hope for a better future. And a lot was achieved, including winning a war against all odds. Anyone who had the opportunity of visiting Armenia in those early days of independence will remember that despite very dire economic conditions, there was "something" in the air, there was energy, hope, and excitement.

Dr. Zareh Ouzounian, Toronto, 2 November 2012

> *Dr. Ouzounian's article is published as **guest editorial**. **Ed.***

Many thought this could never happen.

Yet we all WANTED this to happen.

The winds of change are finally blowing in Armenia.

The pre-independence years and the initial following years saw an Armenian people energized by statehood, excited by independence, and full of hope for a better future. And a lot was achieved, including winning a war against all odds. Anyone who had the opportunity of visiting Armenia in those early days of independence will remember that despite very dire economic conditions, there was "something" in the air, there was energy, hope, and excitement.

Unfortunately, the picture has changed since. The colors have faded. Despair has replaced hope. Our record in recent years is less than satisfactory when it comes to governance, transparency, democracy, environment, equal opportunity, and civic rights. These concerns, along with an exponential growth of corruption, and the lack of hope for change are the main causes for an unprecedented number of Armenians leaving their ancestral land, emigrating mainly to Russia, the Americas and Western Europe for a better life. If it continues at this rate, this hemorrhage will potentially pose an existential question for Armenia because demographics are such a fundamental *sine qua non* factor of statehood.

Even Azerbaijan's president Ilham Aliyev alluded recently to this catastrophe, as reported by Naira Hayrumian in Lragir.am. Armenia is losing its citizens to emigration to the tune of over 100,000/year!

However, alongside this bleak picture, there seems to emerge a new glimmer of hope. We are witnessing the birth of a call for a "New Order". A significant number of Armenian citizens from all walks of life are starting to voice their refusal of the *status quo.* Several grass-root movements are emerging to reclaim their hope, their dignity, and their national and individual aspirations. Ecological, cultural, heritage, political reform (e.g. the Sardarapat Movement), civic rights, several groups are getting organized at the grass-root level with the stated objective of creating a more equitable, more harmonious, and more transparent society.

These various groups, also known as "activists", or "civic rights movements" have been registering small victories, one small battle at a time. Their most recent success stories include the salvaging of the Trchkan waterfall from the construction of a power plant at that site, the preservation of green space in downtown Yerevan known as Mashtots purak, and the resignation of Member of Parliament Ruben Hairapetyan following the murder of an innocent man, Vahe Avetyan, in Hairapetyan's Harsnakar restaurant. Likewise, their sustained efforts have succeeded in creating a high-profile media exposure for the plight of the Teghout wild forest and surrounding villages facing extinction because of a proposed mega copper-mining project. The audience of these "civic movements " is growing steadily, and their voices are getting louder. Their collective actions have the potential of initiating a real metamorphosis of the Armenian psyche, and possibly nothing short of a real *Renaissance* of the Armenian society.

These collective concerns, as well as the emerging new voices with their accompanying hopes and demands of a civil society, belong to the whole Armenian Nation, in the Diaspora as well as in Armenia and Artsakh. If we truly believe in the "One Nation" concept, we cannot stay on the sidelines of these proposed reforms. While it is true that change can occur only from within (Armenia), it is also true that the Diaspora can play a crucial role in the search for more transparency, justice, and accountability.

This is the time for the Diaspora to stand-up with our people, this is the time for the Diaspora to reflect and return to the very fundamentals that guided the creation of all our political parties, churches, benevolent groups, and other institutions. This is the time to refrain from political manoeuvering, influence-peddling and power struggles that have misdirected our Diaspora's actions in recent years, thus becoming part of the problem. This is the time to think of new and more principled strategies to try and become part of the solution. This is the time to stop playing "small p" politics and to defend the principles for which all our institutions were created.

As much as these civic movements need the Diaspora, the Diaspora equally needs this metamorphosis. It is a symbiotic relationship. The Diaspora can only benefit. It will be re-energized and will become stronger, and certainly more credible as it embraces more transparency, more

accountability, and more principle-guided policies. The alternative to this path can only lead to dire consequences for the Armenian Nation, within Armenia, and in the Diaspora.

This is the time to heed the call of the People.

This is the time to stand on the right side of history.

The winds of change may not blow again soon if we miss this opportunity.

Փոփոխության քամի

Շատերը կարծում էին, թե սա իրականություն չի դառնա.

Այդուհանդերձ, մենք բոլորս ՑԱՆԿԱՑԱՆՔ, որ սա իրականություն դառնա:

Փոփոխությունների քամին վերջապես փչում է Հայաստանի կողմը:

Անկախությանը հաջորդած տարիներին և անկախության սկզբնական շրջանում հայ ժողովուրդը ոգեշնչված էր պետականությամբ, խանդավառված անկախությամբ և լիահույս՝ ավելի լավ ապագայի նկատմամբ: Եվ շատ բանի հասավ՝ անհավանական հաղթանակ տանելով անգամ պատերազմում: Բոլոր նրանք, ովքեր բախտ են ունեցել անկախության առաջին օրերին Հայաստան այցելելու, կհիշեն, որ անկախ ծանր տնտեսական պայմաններից, ինչ-որ բան կար օդում, կորով կար, հույս կար և հուզմունք:

Ցավոք, պատկերը փոխվեց և գույները խամրեցին: Հույսին փոխարինեց հիասթափությունը: Մեր առաջընթացը վերջին տարիներին բավարարից էլ ցածր է, երբ խոսում ենք կառավարման, թափանցիկության, ժողովրդավարության, շրջակա միջավայրի, հավասար հնարավորությունների և քաղաքացիական իրավունքների մասին: Այս մտահոգությունները, արագորեն աճող կոռուպցիայի հետ մեկտեղ, ինչպես նաև փոփոխությունների նկատմամբ անհավատությունն են այն հիմնական պատճառները, որոնք լավ կյանք գտնելու նպատակով հայությանն իր հայրենի երկրից դրդում են աննախադեպ չափերի հասնող արտագաղթի՝ առավելապես դեպի Ռուսաստան, Հյուսիսային և Հարավային Ամերիկաներ ու Արևմտյան Եվրոպա: Եթե սա շարունակվի նույն տեմպերով, ապա այս արյունահոսությունը կարող է Հայաստանի առջև գոյության խնդիր դնել, քանի որ ժողովրդավարությունը պետականության պարտադիր պայման է:

Անգամ Ադրբեջանի նախագահ Իլհամ Ալիևը վերջերս հղում կատարեց այս աղետի վրա, ինչի մասին նշեց Նաիրա Հայումյանը Lragir.am էլեկտրոնային թերթում: Հայաստանը տարեկան կորցնում է 100.000 բնակիչ:

Այդուհանդերձ, այս մռայլ պատկերից զատ, կարծես հույսի նոր նշույլներ են երևում:

Մենք ականատես ենք դառնում ¦Նոր կարգի§ պահանջի ծնունդին: Հայաստանի քաղաքացիների՝ կյանքի տարբեր բնագավառներ ներկայացնող մի ստվար զանգված սկսում է մերժողական վերաբերմունք արտահայտել ստատուս քվոյի նկատմամբ: Մի շարք հասարակական շարժումներ են ի հայտ գալիս՝ ձգտելով տեր կանգնել իրենց հույսին, արժանապատվությանը, ազգային և անձնական իղձերին: Հասարակական մակարդակում կազմակերպվում են բնապահպանական, մշակութային, ժառանգության, քաղաքական բարեփոխումների (օրինակ՝ Սարդարապատ շարժում), քաղաքացիական իրավունքների խմբեր՝ նպատակ ունենալով ստեղծելու ավելի հավասար, ներդաշնակ և թափանցիկ հասարակություն:

Այս տարբեր խմբերը, որոնք հայտնի են նաև ¦ակտիվիստներ§ կամ ¦քաղաքացիական իրավունքների շարժումներ§ անվամբ, փոքր հաղթանակներ ունեցան փոքրիկ պայքարներում: Նրանց վերջին հաղթանակներից է Թռչկան ջրվեժի փրկումը այդ տեղանքում էլեկտրակայանի կառուցումից, Մաշտոցի պուրակի կանաչապատ տարածքի պահպանումը Երևանի կենտրոնում, ինչպես նաև խորհրդարանի պատգամավոր Ռուբեն Հայրապետյանի պաշտոնաթողությունը նրան պատկանող Հարսնաքար ռեստորանում անմեղ մարդու՝ Վահե Ավետյանի սպանությունից հետո: Նույն կերպ նրանց հետևողական ջանքերի շնորհիվ ԶԼՄ-ներով բարձր մակարդակով լուսաբանվեց Թեղուտի վայրի անտառի և հարակից գյուղերի ողբալի իրավիճակը, որոնք անհետացման վտանգի առաջ են կանգնած պղնձի արդյունահանման նախագծի պատճառով: Այս ¦հասարակական շարժումներից§ լսարանը գնալով աճում է և նրանց ձայնը ավելի լսելի է դառնում: Նրանց միասնական գործողությունները լի են հայության հոգեվիճակի իրական կերպափոխումներ առաջացնելու ներուժով և, հավանաբար, քիչ է մնացել հայ հասարակության վերածննդին:

Այս ընդհանուր մտահոգությունները, ինչպես նաև լսելի դարձող նոր ձայները՝ քաղաքացիական հասարակության հույսերի և պահանջների հետ իրենց համակցությամբ, պատկանում են համայն հայությանը՝ Սփյուռքի, Հայաստանի և Արցախի: Եթե մենք իսկապես հավատում ենք ¦Մեկ ազգ§ գաղափարին, մենք չենք կարող մի կողմ քաշվել առաջարկվող բարեփոխումներից: Միևնույն ժամանակ ակնհայտ է, որ փոփոխություն կարող է տեղի ունենալ միայն ներսից՝ Հայաստանից: Ակնհայտ է նաև, որ Սփյուռքը կարող է որոշիչ դեր խաղալ առավել թափանցիկ, արդար և հաշվետու պետություն կառուցելու փնտրտուքների հարցում:

Ժամանակն է, որ Սփյուռքը կանգնի մեր ժողովրդի կողքին, ժամանակն է, որ Սփյուռքը խորհի և վերադառնա հենց այն հիմքերին, որոնց վրա կառուցված են մեր քաղաքական կուսակցությունները, եկեղեցիները, բարեգործական խմբերը և այլ հաստատությունները: Հիմա ժամանակն է հետ կանգնելու ազդեցության առքուվաճառքի քաղաքական տարաշարժերից և ուժային պայքարներից, որոնք վերջին տարիներին սխալ ճանապարհով են տարել Սփյուռքի գործողությունները՝

դրանով իսկ վերածվելով պրոբլեմի մի մասի: Հիմա ժամանակն է մտածելու նոր և ավելի սկզբունքային ռազմավարություններ փորձարկելու մասին և դառնալու պրոբլեմի լուծման մի մասը: Հիմա ժամանակն է դադարեցնելու ¦փոքրիկ պետության§ քաղաքականությունը և պաշտպանելու այն սկզբունքները, որոնց համար ստեղծվել են բոլոր այս հաստատությունները:

Որքան այս քաղաքացիական շարժումներն ունեն Սփյուռքի կարիքը, այնքան էլ Սփյուռքը հավասարապես կարիք ունի նման կերպափոխումների: Սրանք համակցված հարաբերություններ են: Սփյուռքը կարող է միայն շահել: Այն կվերալիցքավորվի և կդառնա ավելի ուժեղ և հստակորեն ավելի վստահելի, քանի որ ունենալու է ավելի շատ թափանցիկություն, ավելի շատ հաշվետվողականություն և ավելի սկզբունքային քաղաքականություն: Այս ուղուց շեղումը հայ ազգի՝ Հայաստանի և Սփյուռքի համար կարող է հանգեցնել դառը հետևանքների:

Հիմա ժամանակն է անսալու ժողովրդի ձայնին:

Ժամանակն է կանգնելու պատմության ճիշտ կողմում:

Փոփոխությունների քամին կարող է կրկին չփչել, եթե մենք բաց թողնենք այս հնարավորությունը:

Դոկտոր Զարեհ Ուզունյան, Տորոնտո, 2012 թվականի նոյեմբերի 2